

Cinquanta-vuit anys de Cineclub Sabadell

quaderndelesidees.press/cinquanta-vuit-anys-de-cineclub-sabadell/

July 15, 2015

Lawrence of Arabia (David Lean, 1962).

La reducció del nombre de sessions anyals, la desaparició dels cicles, les exposicions o les conferències que organitzava el Cineclub han deixat gairebé erm el paisatge del cinema a Sabadell.

«Cineclub Sabadell neix el mes de març de 1957. El seu primer president fou Joan Macià Mercadé, que encapçalava la comissió executiva de l'entitat (el que, de fet, era la junta directiva). Hi havia, a més, un patronat assessor, format per persones relacionades amb el món de la política o de la cultura.» Així començava l'article que el Jordi Graset i jo mateix vam escriure l'octubre de 1995 a la separata del número 102 d'aquesta revista. L'escrit es titulava, precisament, *Cineclub Sabadell: trenta-vuit anys*. Vint anys més tard, i amb motiu de l'aparició del número 200 de *Quadern*, se'm demana que complementi aquelles reflexions. Amb una diferència important: aleshores jo era el president de l'entitat, ara només en sóc un dels seus socis. Un incís: *Quadern* es publica, per primera vegada, l'abril de 1978. Cineclub Sabadell comença a escriure-hi ben aviat, a partir del vuitè número (maig/juny 1979) fins al número 179 (febrer 2011), 33 anys de col·laboració, amb articles signats per l'Entitat o per alguna de les persones que la dirigíem, el Jordi Graset, el Feliu Viaplana i jo mateix, principalment.

Per assolir un retrat més o menys entenedor del que han estat aquests gairebé seixanta anys d'activitat, he cregut convenient dividir-los en cinc blocs plenament significatius, en la teòrica confecció dels quals no he tingut en compte la durada de cada un sinó la seva línia de treball i el contingut que se n'ha derivat en cada cas. També aquí he de fer una precisió: no vaig conèixer, al seu moment, les persones que van fer possible el primer —jo tenia només 14 anys quan crec que va iniciar-se el segon—; en canvi, he estat directament involucrat, d'una manera o d'una altra, als tres següents, i ara estic vivint l'actual des d'una certa distància. De manera que aquest article serà el resultat de punts de vista diferents.

Stagecoach (John Ford, 1939).

El primer cineclub (1957-1964) va concentrar bona part dels seus esforços en el cinema *amateur* —el primer Certamen de cine *amateur* “Ciudad de Sabadell” es convoca l’any 1958. Però, entre altres coses, organitza també sessions de cine-estudi, projeccions de pel·lícules de signe divers, preestrenes dels circuits comercials i, molt important, cinema per a les escoles, una de les activitats que fins avui mateix ha anat portant a terme l’entitat. Bona part del que sé d’aquesta llarga època, apassionant i fructífera, m’ho van anar explicant, de mica en mica, dues de les persones que hi van treballar, el Joan Blanquer i el Ramon Bardés, lletraferits i cinèfils que vaig tenir el goig de conèixer.

A principis dels anys seixanta, tot de gent jove s’anirà incorporant a les reunions de la junta i acabarà fundant la Secció de cine-estudi, la primera sessió de la qual va ser *Casque d’or*, de Jacques Becker, el 23 de gener de 1964, data del naixement d’una línia programàtica que el Cineclub va mantenir inalterable durant gairebé 40 anys. Comença, crec, el segon període de l’entitat (1964-1973). Passem de les quatre sessions del curs fundacional de la secció —el 63/64— al centenar llarg del curs 69/70. I des d’aleshores, una mitjana de dues sessions setmanals un curs darrere l’altre. El 66/67, les comunicacions escrites ja es fan en català, i el 67/68 Cineclub Sabadell rep el Premi Sant Jordi al millor cineclub de Catalunya. L’any 1967 me’n vaig fer soci, i a poc a poc vaig començar a aprendre a estimar el cinema. Ho dec a dues persones a qui estaré sempre agraït: el Francesc Blanquer i el Josep-Ramon Torreguitart.

Què tenia aquella gent d’extraordinari? Una cosa allora simple i complexa que, en el fons, si es vol entendre, és molt fàcil d’explicar. Per al Francesc, per al Josep-Ramon —i per al Ferran Alberich—, el cinema no era una afició, sinó part de la seva vida. No formaven part d’una entitat com aquella perquè ens volguessin *culturalitzar*, sinó perquè els apassionava aprendre. No feien les coses per als altres, sinó, molt més dignament, per a si mateixos: només d’aquesta manera tots nosaltres, també dignament, podíem gaudir-ne. I eren valents perquè, en aquella Catalunya que volia ser progressista els darrers anys de la Dictadura, defensaven el cinema d’Eisenstein, però també els *westerns* de John Ford.

El Jordi Graset i jo —i els altres companys que van fer el trajecte amb nosaltres (1974-1996)— vam intentar, quan vam substituir-los, mantenir i (si podia ser) millorar el que ells havien fet. Van ser els anys dels primers cursets de cinema per a escolars (1974-1988), de l'inici de la col·laboració amb l'Alliance Française (qui no recorda la presència de Jacques Tati a Sabadell el maig de 1982 o els nou capítols de *Le temps des cathédrales*, comentats pel propi Georges Duby l'octubre de 1986?), dels primers articles a *Quadern*, de l'exposició *Mundial Film*, del cicle i de l'edició dels dos llibres de *Literatura i cinema occidentals* o de la primera sessió dels Dijous del Cineclub, actualment tota una tradició a la ciutat, el 20 de febrer de 1992: *Lawrence of Arabia*, de David Lean.

Flåklypa Grand Prix (Ivo Caprino, 1975).

La celebració d'un cicle extens sobre el centenari del cinema i la publicació del llibre corresponent van precedir el que seria el quart dels cinc blocs de què parlava al principi. Ells mateixos es van anomenar *La nova fornada*. Dos nois, joves aleshores, amb un grup reduït de companys que els ajudava, van fer possible la continuïtat de la idea. Eren el Feliu Viaplana i l'Àlex Bayés. Ara ja són més grans i uns bons amics. Deien que volien seguir fent el que nosaltres fèiem, però que també volien innovar, perquè eren gent nova i tenien coses noves per fer. Certament, els seus anys (1996-2003) van ser també molt productius. Escrivien al número 163 de *Quadern* (desembre de 2007): «El Cineclub ha suposat, sobretot, una escola de cinema i una escola de la vida. Després de més de deu anys treballant-hi, la nostra experiència vital ja no se'n pot deslligar.»

Entre altres moltes coses, vam conèixer a fons Dreyer i Murnau als magnífics cicles de 1999 i 2000, respectivament. El primer, centrat en l'estudi significatiu del cromatisme de la imatge, amb els suggeridors comentaris d'Isidre Manils, el dia de la projecció de *La passion et la mort de Jeanne d'Arc*. El segon, llum i poesia contextualitzats en uns determinats períodes i moviments històrics, amb la col·laboració d'Isabel Andrés i Joan Pineda. I es van reprendre, a partir de 2001, uns nous cursets de cinema per a escolars, que segueixen vigents i que ja van per la seva quinzena edició.

Si no vaig errat, hi ha hagut a l'entitat, a partir d'aquest 2003, tres juntes directives més. Els primers anys encara es conservaren alguns trets d'aquell cineclub de què he parlat, però de mica en mica van anar minvant. Des de ja fa molt de temps el nombre de sessions anyals s'ha reduït a menys de la meitat, la programació de l'entitat es limita a les projeccions dels dijous i han desaparegut els cicles d'autors, gèneres o

cinematografies, els dossiers de treball, els llibres, les exposicions, les conferències, les taules rodones... La funció dels dijous ha estat sempre substitutiva: com que no hi havia a Sabadell cap sala en versió original, els dijous del Cineclub assumien aquesta funció; feien, per entendre'ns, de *miniVerdi*. Però mai no havia estat —ni ha de ser de cap manera— la principal activitat de l'entitat, i encara menys l'única. Quan es comenta aquest fet a algun integrant de la junta del Cineclub, la resposta és sempre més o menys la mateixa: «Això porta molta feina, no tenim prou temps.»

Què ha passat en aquests darrers quinze o vint anys? On és la passió per aprendre tot el que un cineclub ben dirigit pot ensenyar-te? On és la necessitat de viure l'activitat que estimes? De què serveix pertànyer a una entitat cultural, si, en el fons, no et creus el que practiques? Quina és, ara i avui, la noció generalitzada de la cultura? No sóc sociòleg i no em toca a mi esbrinar-ho. Ja sé que, a la meua època, hi havia uns estímuls socials que hi ajudaven, però no sé veure per què no podem cercar ara uns altres estímuls. També sé que, actualment, tot sembla fàcil, encara que després ens adonem que no ho és gens, i que això pot crear una certa laxitud. Comprovo —la meua feina m'hi ajuda— la manca de plantejaments morals en moltes actuacions per a les quals són indispensables.

Tanmateix, segueixo preguntant-me —i em costa molt trobar una resposta convincent— com és que, ara, una persona *inquieta* pot formar part de *qualsevol* agrupació: només li cal que hi hagi un grup d'amics que li facin l'estada més o menys agradable. Jo només podia pertànyer al Cineclub, perquè el que a mi m'interessava era el cinema.

Aquest desencís no és només una qüestió meua i de gent de la meua edat. Fixeu-vos amb quina admirable lucidesa escriuen l'Àlex i el Feliu l'any 2007: «Malauradament, el nombre d'espectadors als cicles, exceptuant el dedicat a Carl Theodor Dreyer, el nostre fill predilecte, mai no ha augmentat paral·lelament al nombre de socis i espectadors de la programació regular (*dels Dijous*), contràriament al que pensàvem i desitjàvem. Si tenim en compte que els cicles són el que debò determina l'excel·lència de la tasca del Cineclub, com a entitat dedicada a la difusió i promoció del cinema, els nivells d'assistència no semblen indicar que hàgim assolit grans quotes d'èxit en aquest àmbit.»

Naturalment no seria just si circumscrivíssim el problema al món del cinema. Aquest fet que comento s'ha produït, a la nostra ciutat, en gairebé tots els àmbits de la cultura. En part també, segurament, pel desinterès i el distanciament de l'administració, cada dia més notables. Però la qüestió és que el Sabadell de fa ara uns trenta anys era una de les ciutats més riques i estimulants. Ara, és un paisatge gairebé erm.

Pere Cornellas

Si t'ha agradat aquest article i vols rebre informació dels pròxims que publiquem, envia'ns el teu nom i el teu correu electrònic.

He llegit i acceptat les condicions establertes en l'[avís legal i política de privacitat](#).

Pere Cornellas

